

МУЛТИСЕКТОРСКИМ ПРИСТУПОМ ДО НОВИХ ИНВЕСТИЦИЈА

Да би се привукла страна улагања, потребан је мултисекторски приступ. Одлука инвеститора да ли ће свој новац уложити у одређену земљу зависи од много фактора, као што су: лоцираност земље, величина тржишта, квалитет радне снаге, пословни амбијент, квалитет инфраструктуре, политичка стабилност, пореска политика, итд. Ми се трудимо да побољшамо оне факторе на које можемо објективно да утичемо. Министарство за економске односе и регионалну сарадњу РС предузело је у том циљу низ корака. На примјер, недавно је формиран Савјет за стране инвеститоре Републике Српске, пуштен је у функцију и информативни портал за стране инвеститоре www.investsrpska.net, усвојен је иновирани Закон о страним улагањима РС, којим се и сектор намјенске индустрије либерализује у погледу страних улагања, те поједностављују процедуре и скраћују рокови, а измијењен је и одређени број других законских рјешења и прописа који су битни за пословање. Такође, ојачана је и сарадња са општинама Републике Српске у циљу привлачења страних инвестиција, рекла је у разговору за Привредне информације министар за економске односе и регионалну сарадњу РС, Жељка Цвијановић.

Према њеним ријечима, током лјетног периода одржали су радне састанке са нашим општинама и градовима у циљу припреме велике инвестиционе конференције, али и јачања будуће сарадње како би се обезбиједили бољи капацитети за привлачење и прихват инвеститора.

У том смислу смо покренули и активности према појединим међународним организацијама и већ имамо позитивне сигнале за добијање њихове финансијске подршке оваквим пројектима. Обезбиједили смо и већу укљученост наших привредних представништава у иностранству у циљу привлачења страних инвестиција, и посебно ставили нагласак на сарадњу са нашом пословном дијаспором, која показује интерес за јачање веза са Републиком Српском – изјавила је Жељка Цвијановић.

У септембру је, као што сте и споменули, најављена велика инвестициона конференција. Како теку припреме за њену организацију?

Жељка Цвијановић: Озбиљно се припремамо за предстојећу инвестициону конференцију, како бисмо учесницима овог скупа представили један дио инвестиционе понуде Републике Српске у областима изабраним за ову прилику. Конференција ће се одржати 22. и 23. септембра на двије локације, првог дана у Бањој Луци у Административном центру Владе Републике Српске, а другог дана на Козари у хотелу „Монумент“.

Конференцију организује Министарство за економске односе и регионалну сарадњу Владе Републике Српске, у партнерству са ресорним министарствима, привредним представништвима Републике Српске у иностранству, Савезом општина и градова, општином Приједор и уз подршку Њемачког друштва за техничку сарадњу (GIZ). Партнери Конференције су, такође, и Привредна комора Републике Српске, као и неколико компанија из иностранства. Генерални покровитељ инвестиционе конференције је предсједник Републике Српске, господин Милорад Додик.

Конференција је конципирана у два дана и шест блокова, при чему ће се дневно обрађивати по два блока на принципу презентација и по један блок у форми панел-дискусије.

С обзиром на потврђено учешће привредника, представника пословне заједнице

и гостију из иностранства, током читавог трајања конференције биће обезбијеђен симултани превод на енглески језик.

Сви прикупљени инвестициони пројекти биће промовисани и након завршетка конференције кроз портал за стране инвеститоре www.investsrpska.net, као и преко привредних представништава РС и у директним контактима са заинтересованим и потенцијалним страним инвеститорима.

Којим областима ће се дати највише пажње у току Конференције?

Жељка Цвијановић: Ове године нагласак је на инвестиционој понуди у четири привредна сектора, а то су: енергетика, металопрерађивачка индустрија, туризам и прерада хране. Интензивно радимо на прикупљању и прављењу квалитетних презентација са ресорно надлежним министарствима, те Инвестиционо-развојном банком РС. Међутим, треба имати у виду и незаобилазну улогу коју у представљању инвестиционе понуде Републике Српске имају локалне заједнице, тако да ће за вријеме конференције дио најбоље припремљених општина презентовати инвестициону понуду на свом простору, док ће остале општине имати прилику да се презентују кроз промотивне материјале и билатералне разговоре са заинтересованим инвеститорима. Сви материјали који садрже могућности за улагање у општини биће обједињени и представљени кроз CD

издање. Конференција је уједно и прилика за размјену позитивних искустава и праксе, што општинама може бити корисно у даљим настојањима да свој простор учине привлачним за стране, али и домаће инвеститоре.

Наша је намјера да на овој конференцији промовишемо Републику Српску као пожељну дестинацију за страна улагања. У ту сврху су се ангажовала и наша привредна представништва, као и наша дијаспора у Европи и Сјеверној Америци.

Брига о постојећим инвеститорима је, такође, једно од одређених Владе Републике Српске, тако да је предвиђено да се у једном од тематских блокова конференције анализирају искуства и мишљења постојећих инвеститора, да се види које су критичне тачке у пословању, те њихови приједлози и сугестије.

Да ли сте задовољни радом представништва Републике Српске у иностранству?

Жељка Цвијановић: Представништва су у највећој мјери испунила планиране активности, тако постоји разлог за задовољство. Побољшања су, наравно, могућа и потребна, тако да смо дефинисали и неке нове модалитете њиховог рада, како би ефекти нашег заједничког ангажмана били бољи у будућности. Представништва су формирана ради обављања послова за потребе Републике Српске у области економске, научнотехничке, културне, информативне, просвјетне, спортске и друге сарадње са субјектима у иностранству. Веома је значајно то што су представништва омогућила значајно унапређење институционалне сарадње између РС и земаља или регија на чијем простору функционишу.

Колико представништва учествују у привлачењу страних инвеститора?

Жељка Цвијановић: Свакако, једна од најважнијих активности представништва РС у наредном периоду биће проактивнији рад на презентовању инвестиционе понуде РС у циљу тражења нових инвеститора, као и успостављање других облика сарадње.

Колико ће тачно бити повећан обим страних улагања захваљујући ангажману представништва РС у иностранству у овом моменту је тешко прецизирати, али је сигурно да ће то бити један од приоритета њиховог рада, као и да ће и даље бити ангажовани на идентификацији партнера за учешће у заједничким регионалним пројектима. Изградња позитивног имиџа, као и промоција интереса Републике Српске и њених природних, туристичких и укупних привредних потенцијала, те успостављање сарадње са привредним субјектима и институцијама у иностранству трајни је задатак свих наших представништва. Њима се обраћају потенцијални инвеститори, тражећи информације о условима улагања у Републику Српску, тако да Министарство за економске односе и регионалну сарадњу ради на даљем капацитирању наших представништва, како би у наредном периоду наша представништва могла да успјешно испуне све циљеве и задатке који су пред њих постављени.

Да ли је у плану отварање нових представништава?

Жељка Цвијановић: Република Стрпска тренутно има шест представништава, и то у Београду, Штутгарту, Москви, Јерусалему, Бриселу и недавно у Бечу, а планира се успостављање и других представништава од наредне године, тако да би та мрежа могла да буде и шира, а то ће, свакако, зависити од наших потреба и могућности.

На који начин средства из претприступних фондова можемо више искористити и приближити привреди?

Жељка Цвијановић: Ово питање треба посматрати у ширем контексту. Треба увијек поћи од логичне претпоставке да средства претприступне помоћи Европске уније морају бити програмирана у складу са развојним потребама њихових корисника и доступна свим секторима у којима се врши прилагођавање стандардима и правном оквиру Европске уније. Нажалост, у условима централизованог управљања средствима помоћи од стране Европске комисије, честе интровертности институција на заједничком нивоу БиХ, али и структуре фондова коју су на располагању БиХ и РС у овом тренутку, то није увијек случај. Даље, важно је да постоји стална информисаност и едукација привредног сектора о могућностима и процедурама добијања средстава помоћи, те активан приступ свих – и јавног сектора и привредних субјеката – како би постојећа, доступна средства на најквалитетнији могући начин била апсорбована и искориштена. Наше министарство организује различите информативне и едукативне програме и семинаре и настоји да развије систем координације у чијем средишту се управо налазе реалне развојне потребе Српске. Ово је тежак задатак, с обзиром на то да је пажња Европске уније првенствено усмјерена на јачање институционалних капацитета заједничких органа БиХ, при чему је могућност повлачења средстава за ентитетске пројекте сведена на минимум. Предузели смо бројне кораке како би се овакав приступ промијенио и прилагодио стварним потребама свих корисника овог вида помоћи.

Како РС напредује у испуњавању услова према Европској унији?

Жељка Цвијановић: Придруживање и приступање Европској унији је дуготрајан, вишегодишњи процес који подразумијева крупне реформске захвате и усвајање прописа и регулативе Европске уније на основу којих би требало да се обезбједи и функционисање свих важних сектора у земљи која претендује на чланство у Унији. Као што је познато, најважније обавезе БиХ, а тиме и РС, у процесу придруживања Европској унији садржане су првенствено у Споразуму о стабилизацији и придруживању, односно Привременом споразуму, али и у документу Европске комисије

под називом „Европско партнерство са БиХ“. Према одређеним оцјенама Европске комисије у њеним званичним извјештајима о напретку или у извјештајима са редовних састанака представника институција БиХ, односно РС и Европске комисије наводи се да је Српска у регулацији бројних питања и области у складу са европским стандардима и захтјевима процеса придруживања успјешнија од ФБиХ или, пак нивоа заједничких институција БиХ, што говори о озбиљности с којом Влада и Народна скупштина РС приступају овом процесу. Међутим, проблеми се јављају онда кад се процес европских интеграција настоји учинити средством за централизацију земље преносом надлежности са ентитета на ниво БиХ. По правилу, политички субјекти из Сарајева редовно интерпретирају европске обавезе на овај начин. За напредак према добијању кандидатског статуса прецизно су дефинисани услови и потребно је да се на реалним основама ријеше питање провођења одлуке Сејдић–Финци, питање регулисања државне помоћи, те пописа становништва.

Колико ће, према Вашим процјенама, трајати тај процес?

Жељка Цвијановић: Као што сам рекла, у питању је вишегодишњи процес који, након што је испреговаран и закључен Споразум о стабилизацији и придруживању, има и неколико важних наредних фаза, као што су испуњавање обавеза из наведеног споразума, добијање статуса кандидата, добијање датума за почетак преговора о приступању Европској унији и само вођење овог процеса према утврђеним преговарачим поглављима, и коначно ступање у чланство. Можемо рећи да је динамка придруживања формално дефинисана Споразумом о стабилизацији и придруживању, али је од формалних рокова далеко важнији капацитет БиХ да испуњава све предвиђене задатке и обавезе на европском путу. Тај капацитет зависиће и од квалитета координације активност различитих нивоа власти, што до сада није било ефикасно. У сваком случају, немогуће је предвидјети колико ће тај процес трајати, што због сложеност самог процеса, што због различитих политичких виђења уређења земље и других важних питања. Несумњиво, одређено вријеме је изгубљено услед покушаја политичке злоупотребе самог процеса у циљу развлашћивања ентитета. Дакле, лицитирање било каквим датумима је не само незахвално, већ може бити и контрапродуктивно. На свакој земљи потенцијалном кандидату или кандидату за чланство је да успјешно реализује дефинисане обавезе, али не треба губити из вида да и Европска унија мора показати капацитет и спремност за пријем нових држава чланица.

**Разговарао:
Владимир Благојевић**

